

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

Institutiones Qvintvplicis Theologiæ - Positivæ videlicet, Asceticæ,
Polemicæ, Speculativæ, & Moralis complectens, Unà cum Appendice
Methodum compendiariam reformationis Ecclesiasticæ à Concilio
Tridentino factæ continente

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1679

Cap. II. De Præstantia Theologiæ Asceticæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48233](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48233)

148 De Theologia Ascetica præstantia.
bi applicat, quod olim Tobias Senior Juniori dixit, dicitur
à Parente in Rages proficisci iussus diceret: *Viam per quam
pergatur illuc, non cognosco. Cui Pater: Pergo, & impetretur
aliquem virum fidelem, qui eat tecum.* Nam, ut sapienter
notavit S. Vincentius Ferrerius in tr. de vita Spir. Sancti
(sine quo nihil possumus) nunquam suam gratiam
illius, qui eum habeat, qui eum deducat in via perfectionis
eligit ductum eius, credens sibi, sufficere, & per seipsum
gare, & invenire, qua sunt utilia ad salutem. Ipsi
Gentium Doctorem, & totius Ecclesie Patrem S. Paulus
DEUS ad Ananiam instruendum misit, ut nemo præter
Magisterium perfectionis assequenda sibi ipsi arrogaret
potius ab alio cum debita subiectione & humilitate
re conaretur.

V. Quarta industria est Exemplorum à sanctis rebus
consideratio: nam, ut rectè S. Basilius opusc. 49. c. 1.
Vita beatorum Hominum literis tradita sunt velut
quadam viva divina reipublica ad honorum operum
nem proposita. Unde quemadmodum Pictores, quando
nem ex imagine pingunt, identidem ad exemplar referunt
characterem ad suum Opificium inde transferre conantur
oportet eum, qui studet seipsum omnibus virtutum partibus
fectum reddere, sanctorum vitas velut simulacrum
viva & efficacia respicere, illorumque bona opera per
nem sua facere.

CAPUT II. DE PRÆSTANTIA THEOLOGICÆ ASCETICÆ.

ET hanc breviter Salomon Sap. 7. indicavit,
Venerunt autem mihi omnia bona pariter cum
numerabilis honestas per manus illius, & latius
am antecederat me ista sapientia, & ignorabam, quoniam
rum omnium Mater est. Quæ verba licet secundum
lem sensum de ipsa sapientia dicta sint, ut ex
secundum Mysticum tamen sensum multò verius
Asceticæ applicari possunt, uti clarè parebit ex
§5. in quibus ostendetur, quàm copiosè triplex bonorum

muniter à Philosophis, Ethicisque assignatum, nempe bonum utile, honestum, & delectabile cum hac scientia obveniat.

§. I.

De Utilitate Scientiae Asceticae.

I. Quod S. Paulus 1. ad Tim. 4. Timotheo scripsit:

Exerce autem te ipsum ad pietatem: nam corporalis exercitatio ad modicum utilis est: pietas autem ad omnia utilis est, promissionem habens vitae, quae nunc est, & futura. Hoc totum de Scientia Ascetica jure meritissimo dici potest; quid enim Homo magis optare potest, quam ut in hoc exilio vitam longam, pacatam, & omnibus rebus necessariis instructam vivere, & in altero orbe vitam beatam & aeternam feliciter obtinere queat; quod autem aptius, efficacius, & facilius medium excogitari potest ad utramque hanc vitam obtinendam, quam Scientia Ascetica ad perfectionem & perfectam DEI caritatem impellens?

II. Et 1. quidem vitam corporalem quod attinet, quam pacatam, & longam justius sperare potest, quam homo Scientia Ascetica instructus eamque legitimè usurpans? Ita sane DEUS ipse Lev. 26. promittit dicens: Si in praeceptis meis ambulaveritis, & mandata mea custodieritis, & feceritis ea, dabo vobis pluviam temporibus suis, & terra gignet germen suum, & pomae arbores replebuntur: Apprehendet messem trituram vindemiam, & vindemia occupabit sementem, & comedetis panem vestrum in saturitate, & absque pavore habuistis in terra vestra. Dabo pacem in finibus vestris, dormietis, & non erit, qui exterreat. Sed & Psalmista Ps. 33. idipsum indicavit dicens. Quis est homo, qui vult vitam, diligite dies viduae bonos? divertite à malo, & fac bonum, inquit, & persequere eam. Quis autem magis & perfectius servat mandata DEI? aut divertit à malo, & facit bonum, quam qui secundum praecepta Asceticae scientiae operans perfectionem caritatis totis viribus obtinere conatur? idem S. Propheta Ps. cit. dixit: Timeate Dominum omnes sancti eius, quoniam non est inopia timentibus eum, quanto magis amantibus eum inopiam obvenire patietur? Si Christus, quoniam DEI, & justitiam ejus quaerentibus omnia necessaria adje-

adjectum iri, promisit, quis magis hoc sperare poterit, qui hoc unicum studet, ut DEUS in ipso per caritatem gnet, atque adeo jure cum Davide Ps. 22. dicere possit: *minus regit me, & nihil mihi deerit, in loco pascuae ibi me caruit.* Si denique Salomon Prov. 3. hortatus est: *Non obliviscaris legis meae, & praecepta mea cor tuum capiat; longitudinem enim dierum, & annos vitae, & pacem apponit tibi: quis justius iterum vitam longam & pacatam optinere potest, quam Asceta perfectionis Studiosus, atque ad praecepta Dei perfectissimo modo observans? Ut adeo sibi illa Deut. 30. verba applicare queat: *Elige ergo vitam tuam, ut diligas Dominum Deum tuum, utque obedias illi, & illi adhaereas; ipse enim est vita tua, & longiorum tuorum.**

III. Non minus verò ad vitam quoque futuram vitam obtinendam est utilis, cum verè de scientia Ascetica suo modo queat, quod Christus Jo. 10. de se dixit: *Non enim, ut vitam habeant, & abundantius habeant.* Cui sola caritas jus ad vitam aeternam tribuat; Scientia verò sola caritatem perfectissimo modo exercere dicitur, ritò concluditur, quòd etiam ad vitam aeternam abundantius consequendam specialiter conducatur. Ut adeo rectè Bernardo S. de dilig. Deo exclamare liceat: *O ingenium amoris, quàm dulciter capis, gloriosè illa quens, ab oneras, fortiter stringis, prudenter eruas! O felix ingenium, quo oritur strenuitas morum, puritas affectionum, intellectuum, desideriorum sanctitas, operum claritas, fecunditas, meritorum dignitas, praemiorum sublimitas.*

§. II.

De dignitate Scientiae Asceticae.

I. Etiam hæc dignitas facillè ex objecto Scientiae colligitur; si enim tantò quævis scientia dignitas, quantò honestius, digniusque objectum habet, tam ex profectò dignitatem Scientiae Asceticae inesse oportet, eam docet virtutem, à qua omnis dignitas & honor dicitur ortum habet; verè enim *quantitas cuiusque*

mensura caritatis, quam quisque habet, aestimatur, teste S. Bernardo S. 27. in Cant. Et id ipsum confirmans S. Augustinus in Pl. 83. Beatus vir, inquit, qui ascensiones in corde suo disposuit; non gressibus corporis, sed affectibus mentis; amando ascendit, quanto plus amarveris, tanto plus ascendes.

II. Et verò ex ipsa natura caritatis non obscure eadem veritas facile probatur; cum enim proprium caritatis sit unum facere amantem cum amato, necessariò consequitur, ut eandem quoque cum amato dignitatem participet. Unde merito S. Augustinus dicere solebat: *Hoc quisque est, quod amat. Si terram diligis, terra es. Si DEVM diligis, quid vis, ut dicam? DEVS es.* Sicut enim Humanitas Christi per unionem hypostaticam cum verbo eandem cum ipso Deitatem, atque adeò summam etiam dignitatem sortita est; ita id ipsum suo modo de unionem morali, quæ per caritatem fit, dici potest. Hinc præclare Hugo de laude caritatis discurrens, nescio, inquit, quod maius in laude tua dicere possum, quam ut DEVM de calo traheres, & hominem de terra ad calum elevareres; magna virtus tua, ut per te ad hoc usque humiliaretur Deus, & usque ad hoc exaltaretur Homo.

§. III.

De Jucunditate Scientiæ Asceticæ.

I. Sapienter olim S. Augustinus tr. 24. in Joann. dixit: *Scimus, Fratres, quòd omnis Homo gaudere desiderant, sed non omnes ibi quarunt gaudium, ubi oportet inquiri; nam cum ea diliguntur, qua possumus contra voluntatem amittere, necesse est, ut pro eis miserimè laboremus.* Unde clariùs ostendens, ubi verum gaudium inquiri oporteat, S. 30. de Sanctis sic loquitur: *Qui vult gaudere de se, semper tristis est: qui autem de Deo gaudere vult, semper gaudebit, quia Deus sempiternus est.* Unde ulterius hortatur: *Si quaris, quare; sed non tibi quaris; quare in fonte, quia ibi omnia vivunt: quod factum est, in ipso vita erat.*

II. Quanta autem & qualia sint, hæc gaudia, patet tum ex ipsa natura hujus gaudii, quod ex possessione summi boni & ultimi finis oritur, quâ possessione nihil Homini melius & jucundius accidere potest; tum ex S. Thomæ sententia dicent-

dicens: *Meliora sunt ubera tua vino, id est, amoris terrena consolationis terrena, quia uniusversalior afficiens totum hominem: intimior penetrans intima cordis: aurabilior, quam æternum durat.*

III. Neque obstat, quòd per multas tribulationes teat nos introire in regnum DEI; nam hæ ipse tribulationes in bonum & gaudium cooperantur diligentibus DEUM. præclare S. Bernardus in Pf. dum dixit: *Dua lectio amoris & dulcoris; ò adesse, ò abesse! primum ad maius meritum, secundum ad maius meritum. Præsentia inveniuntur sentia utilior. In præsentia delectatur anima cum DEO, absentia delectatur DEVS in anima. Et hoc ipso etiam delectatur anima, utpote quæ plus diligit DEUM, quàm atque adeò magis de DEI, quàm suo gaudet gaudio.* S. Augustinus, *anima animans, inquit, debet contineri in præsentia DEI, & habitare intra DEVM, sicut melleum mellis habitat apis, quæ ita se includit, ut non nisi mel videat, gustet, & tangat; sic illa non aliud, nisi suavitatem aut in ipso DEO tanquam fonte, aut in Crux instillatam gustet; suge, suge, & bibe dulcedinis divinitatem inenarrabilem, immergere, & replere, adhaerere & frueri.*

IV. Audiat ergo Asceta Idiotam c. 17. dicentem: *dilectio, benignissime Domine IESV Christe, qui es misericors, & via rectissima veniendi ad te; nec opus est aliter, sed solum amore & dilectione. Via rectissima absque labore brevis absque tædio, via plana absque tumultu, via sine quo periculo, via iucunda cum bono socio.*

§. IV.

De facilitate Scientiæ Asceticæ.

I. Ne autem fortè scientiam hanc, cujus præstantia hæctenus descripti, propter commune axioma, quod pulchrum difficile esse dicitur, arduam nimis atque incertam esse arbitretur, non modicum ad illius æstimationem augendam conducet, si eandem etiam facillimam præstantiam, id quod triplici potissimum argumento præstantiam.

II. Primò ex ipso naturali impulsu: quid enim

cuiquam accidere solet, quàm id, ad quod agendum ipsemet
toto desiderii impetu fertur? ad quid autem magis inclina-
tur, & impellitur homo, quàm ut finem suum ultimum, in cu-
jus possessione, tota felicitas sua consistit, assequatur, atque
adeò magis ac magis semper eidem conjungi satagens, majo-
res quotidie in perfectionis studio progressus faciat? Ita sanè
S. Laurentius Justin. in præm. de grad. perfect. testatur di-
cens: *Hominis proprium est, ut semper proficere appetat, & nun-
quam ab inquisitione torpescat, & ad huiusmodi sollicitudinem
proficiendi naturali impulsu ducitur, & ad hoc est conditus, ut
postiora semper concupiscens perveniat aliquando ad id, quo nihil
est melius, quod est ipse DEVS.*

III. Secundo id ipsum probatur ex objecto scientiæ
Asceticæ, quod est ipsa perfectio seu caritas DEI, quæ per
mandatorum DEI observationem & amoris inordinati erga
res creatas abnegationem præcipuè demonstratur; quid autem
in hoc difficile censeretur? Fingatur Juvenis, qui in-
ordinato fœdissima & leprosa Æthyopiæ amore accensus
innumeros ex ejus consuetudine morbos contraxerit, simul-
que jacturam opum, famæ, sanitatis, & ipsius propemodum
vitæ fecerit; cujus proinde Rex aliquis potentissimus miser-
tus Filiam suam nobilissimam & pulcherrimam in Sponsam
offerat, cum certissimo promisso, quòd eidem sanitatem, opes,
famam cum norabili augmento restituere, æternumque felici-
tatem efficere velit, modo amoris Æthyopiæ renunciet; quis
huic Juveni difficile futurum crederet, amorem suum ab Æ-
thyopiæ fœdissima in Virginem pulcherrimam transferre?
quidni ergo & Homini cuivis facillimum credatur, amorem
suum à vilissimis & falsam speciem pulchritudinis referenti-
bus creaturis in ipsam pulcherrimam, & omnia bona secun-
dum Deitatem transferre? ut adeò merito Wido de
tranquill. animi c. 2. dixerit: *Facile est iter ad DEVM, quo-
niam exonerando iter; esset autem grave, si onerando iratur.*
Sed nec ipsa mandata ejus gravia sunt, teste S. Joanne 1. c. 5.
quin porius jugum ejus suave & leve tam ob auxiliantis gra-
tiae efficaciam; tum ob promissi præmii magnitudinem; tum
ob consiliorum Evangelicorum impedimenta remouentium
cooperationem; sicut enim volucris, cum utramque habeat
aliam, facile se per aërem librat; quæ tamen si unam tantum
habe-

haberet, difficulter se à terra elevaret, cum sola sit omnia
 rius, quam subsidium; ita qui sola statuit servare præcepta
 eum magna difficultate se, suamque mentem ad celestia
 tollit, atque in perpetuo labendi periculo versabitur; non
 verò, qui & præcepta & consilia Evangelica servare delectatur.

IV. Tertiò id ipsum exemplum secularium præceptum
 & parum interdum profuturas scientias cum magna voluptate
 te addiscentium, aut vanas voluptates, honoresque sectantur
 tium probat; quem enim ambitiosum, ait S. Bernardus
 341. ad Monach. vidimus aliquando contentum ad præcepta
 rabus ad alias non anhelare? sic & curiosi cuiusque non
 tur oculus visu, nec auris impletur auditu. Quid? eorum
 avaritia serviunt, aut amatores sunt voluptatum. Sectantur
 sectantur Hominum laudes, nonne & ipsorum insatiabilis
 deria arguunt nos negligentia ac tepiditate? Pudeat
 ritualium nos honorum minus cupidos inveniri. Erubescit
 ma conversa ad Dominum, minori affectu sectari, quam
 quam iniquitatem antea sectaretur. Est enim causa
 similis. Stipendium quippe peccati mors, fructus autem
 vita aeterna: Pudeat proinde negligentius nunc in vita
 prius in mortem ire, & minore studio salutis inquirere
 perditionis augmentum.

V. Neque terrere debent tot præcepta ab Ascetica
 tia præscribi solita; nam ut prudenter quidam illustri-
 mus Asceta dixit, quæcunque artes, cum docentur, præ-
 servationum apparatu indigent, ut ab humano ingenio
 cipiantur; postea autem cum in praxin venerint, pul-
 rarent, ut præter diligentiam & constantiam vitæ
 post DEI faventis clementiam desiderare possis. Fortassis
 in certum opus resolutio brevi tempore omnia ab-
 perumpit. Quæ non capit intellectus, experientia certificat.

OS (? o ?) SO
 9